

Opinia do ustawy o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpią
(druk nr 1245)

I. Cel i przedmiot ustawy

Opiniowana ustawa nadaje osobowość prawną Ośrodkowi Studiów Wschodnich im. Marka Karpią, działającemu obecnie jako państwowa jednostka budżetowa podległa Prezesowi Rady Ministrów. W tym celu ustawa tworzy, wyposażoną w osobowość prawną, nową państwową jednostkę organizacyjną – Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpią oraz likwiduje, działającą pod tą samą nazwą, dotychczasową państwową jednostkę budżetową.

Ustawa określa przedmiot działalności i zadania Ośrodka Studiów Wschodnich (zwanego dalej "OSW" lub "Ośrodkiem").

Ustawa wskazuje na organy OSW, czyli Dyrektora Ośrodka Studiów Wschodnich i Radę Ośrodka Studiów Wschodnich oraz na zasady reprezentacji Ośrodka. Stanowi o trybie i warunkach powołania i odwołania członków organów OSW oraz o kompetencjach przypisanych tym organom.

Zgodnie z ustawą nadzór nad Ośrodkiem sprawować będzie Prezes Rady Ministrów.

Ustawa określa także zasady prowadzenia gospodarki finansowej OSW. Przychodami Ośrodka mają być dotacje z budżetu państwa oraz mogą nimi być środki pochodzące z innych źródeł, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej, międzynarodowych programów badawczych i z działalności gospodarczej. Zgodnie z ustawą działalność gospodarcza OSW może być prowadzona jedynie w zakresie realizacji zadań Ośrodka, w szczególności poprzez komercjalizację wyników prowadzonych badań oraz działalność wydawniczą i szkoleniową. Przychody OSW z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej nie mogą przekroczyć 20% sumy przychodów z pozostałych źródeł.

Tworzony ustawą OSW przejmując składniki majątkowe i niemajątkowe oraz należności i zobowiązania dotychczasowej (likwidowanej) jednostki budżetowej.

Z dniem wejścia w życie ustawy dotychczasowy dyrektor Ośrodka Studiów Wschodnich działającego jako państwowa jednostka budżetowa, staje się Dyrektorem OSW. Ustaje natomiast członkostwo dotychczasowych członków Rady. Pierwsze powołanie całości nowego składu Rady Ośrodka ustawa powierza premierowi.

Pracownicy likwidowanego OSW stają się w dniu wejścia w życie ustawy pracownikami nowo utworzonego Ośrodka.

Termin wejścia w życie ustawy został określony na dzień 1 stycznia 2012 r.

Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy "planowane przekształcenie pozwoli w szczególności na:

- 1) zapewnienie większej stabilności i niezależności organizacyjnej Ośrodka, przy równoczesnym ścisłym powiązaniu z administracją państwową,
- 2) podniesienie prestiżu Ośrodka i zwiększenie międzynarodowej wiarygodności ekspertyz realizowanych przez Ośrodek, co z kolei pozwoli efektywniej realizować zadanie promowania polskiego punktu widzenia w debacie międzynarodowej,
- 3) poszerzenie autonomii merytorycznej Ośrodka, co umożliwi pełniejsze angażowanie się w międzynarodowe projekty badawcze,
- 4) umożliwienie pozyskiwania finansowania zadań statutowych ze źródeł innych niż budżet państwa (np. ze środków unijnych),
- 5) zmniejszenie (docelowo) obciążenia budżetu państwa z tytułu dotacji."

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 94. posiedzeniu w dniu 9 czerwca 2011 r. w oparciu o projekt rządowy. Projekt ten był przedmiotem prac sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych. Poprawki wprowadzone przez Komisję miały charakter redakcyjno – doprecyzowujący. Porządkowały, korygowały bądź uzupełniały regulacje uchwalone przez Sejm. W trakcie drugiego czytania nie zgłoszono dodatkowych poprawek. Ustawa została uchwalona w brzmieniu zaproponowanym przez Komisję.

III. Uwagi szczegółowe

1) art. 9 ust. 2 i art. 11 ustawy.

Przepis art. 11 ustawy formułuje wymagania jakie powinien spełniać członek Rady Ośrodka. Zgodnie z tym przepisem członkiem Rady Ośrodka może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem zawodowym w zakresie zadań Ośrodka określonych w art. 2;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądowym za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) cieszy się nieposzlakowaną opinią.

Tymczasem art. 9 ust. 2 określając skład Rady Ośrodka wymóg wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem zawodowym w zakresie zadań Ośrodka odnosi tylko do członków rady wskazanych w pkt 2 tego ostatniego przepisu.

Zgodnie z podstawową regułą interpretacji tekstów prawnych, racjonalny ustawodawca nie umieszcza w ustawie fragmentów zbędnych, a każda wypowiedź ustawodawcy musi nieść za sobą określoną wartość normatywną. W tym kontekście przepis art. 9 ust. 2 w powiązaniu z art. 11 ustawy może budzić wątpliwości interpretacyjne.

Przyjęcie, że osoby wskazane w art. 9 ust. 2 pkt 4 nie muszą spełniać wymagań określonych w pozostałych punktach art. 11 (przepis art. 9 w tym zakresie jest przepisem szczegółowym w relacji do art. 11 ustawy) wydaje się absurdalne. Powstaje natomiast pytanie, czy intencją ustawodawcy nie było aby wymóg wyróżniania się wiedzą i doświadczeniem zawodowym w zakresie zadań Ośrodka dotyczyć miał tylko członków Rady powołanych na podstawie art. 9 ust. 2 pkt 4. Ewentualnie, czy intencją ustawodawcy nie było objęcie wszystkimi wymogami art. 11 wszystkich członków Rady Ośrodka, a odrębne "potraktowanie" członków Rady z art. 9 ust. 2 pkt 4 związane jest jedynie z odrębnościami w trybie ich powoływania.

Propozycja poprawki (zakładająca, że "niekadencyjni" członkowie Rady muszą spełniać wymóg doświadczenia zawodowego):

- w art. 9 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) cztery osoby powoływane na okres kadencji.";

albo

Propozycja poprawek (zakładająca, że "niekadencyjni" członkowie Rady nie muszą spełniać wymogu doświadczenia zawodowego):

1) w art. 9 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) cztery osoby wyróżniające się wiedzą i doświadczeniem zawodowym w zakresie zadań Ośrodka.";

2) w art. 10 w ust. 1 w pkt 2 wyrazy "art. 11 pkt 1 i 3" zastępuje się wyrazami "art. 11 ust. 1 pkt 1 i 2";

3) w art. 11 w ust. 1 skreśla się pkt 2;

2) art. 12 ust. 3 ustawy.

Przepis art. 18 ust. 3 stanowi, że do pracowników OSW stosuje się przepisy Kodeksu pracy. Przepis ten nie niesie za sobą żadnej nowości normatywnej. W ustawie, zgodnie z § 4 zasad techniki prawodawczej nie należy powtarzać przepisów zamieszczonych w innych ustawach. Propozycja poprawki zakłada skreślenie zbędnego fragmentu art. 12 ustawy.

Propozycja poprawki:

- w art. 12 skreśla się ust. 3;

3) art. 14 ustawy.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy przychodami ośrodka są coroczne dotacje podmiotowe z budżetu państwa.

Na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy Ośrodek może prowadzić działalność gospodarczą w zakresie realizacji swoich zadań.

Zgodnie z art. 14 ust. 3 pkt 3 przychodami ośrodka mogą być środki finansowe pochodzące z innych źródeł w tym z prowadzenia działalności gospodarczej.

Na podstawie art. 14 ust. 4 przychody Ośrodka z tytułu prowadzenia działalności, o której mowa w art. 14 ust. 3 pkt 3 nie mogą przekroczyć 20% sumy przychodów z innych źródeł.

Analiza powyższych przepisów nie daje jednoznacznej odpowiedzi, czy na ich podstawie OSW może prowadzić każdą działalność gospodarczą, z tym, że działalność poza zakresem realizacji zadań Ośrodka nie może przekroczyć 20% sumy przychodów z innych źródeł, czy też Ośrodek może prowadzić jedynie taką działalność gospodarczą, która mieści

się w zakresie realizacji jego zadań, dodatkowo ograniczoną limitem 20% sumy przychodów z pozostałych źródeł.

Propozycja poprawki jednoznacznie przesądza, że możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez Ośrodek dotyczy tylko tej działalności, która mieści się w zakresie zadań Ośrodka.

Propozycja poprawki:

- w art. 14:

a) w ust. 3:

- we wprowadzeniu do wyliczenia po wyrazach "z innych źródeł" dodaje się wyrazy "niż dotacja podmiotowa z budżetu państwa",
- w pkt 3 po wyrazach "działalności gospodarczej" dodaje się wyrazy ", o której mowa w ust. 2",

b) w ust. 4 wyrazy "ust. 3 pkt 3" zastępuje się wyrazami "ust. 2";

4) art. 21 ustawy.

Wskazana jest zmiana redakcyjna uwzględniająca, że Prezes Rady Ministrów powołuje, a nie wybiera członków Rady OSW.

Propozycja poprawki:

- w art. 21 w ust. 1 wyraz "wybiera" zastępuje się wyrazem "powołuje".

Szymon Giderewicz

legislator